

Ārlietu ministra Edgara Rinkēviča uzruna Saeimas ārpolitikas debatēs 2019. gada 24. janvārī

Publicēts: 24.01.2019.

Ziņas

Vairāk attēlu skatīt: www.flickr.com

Augsti godātais Valsts prezidenta kungs, ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze, godātais Ministru prezidenta kungs, cienījamās deputātes un godātie deputāti, ministri, ekscelences!

13. Saeimā ir ievēlētas divas trešdaļas jaunu deputātu, kas Eiropas parlamentārisma vēsturē ir rets notikums. Vakar ir apstiprināts jaunais Krišjāņa Kariņa vadītais Ministru kabinets, kurš apņēmie konsekventi turpināt valsts īstenoto Rietumu ģeopolitiskās orientācijas kursu. Tādēļ šīs debātes savā ziņā ir laba iespēja, jo dod iespēju izklāstīt valdības redzējumu par ārpolitiku un uz klausīt Jūsu viedokli.

Latvijas Republikas starptautiskās atzišanas *de iure* priekšvakarā, vēlos izteikt cerību, ka sadarbība ārpolitikā un Eiropas lietās starp Latvijas ārlietu dienestu, Saeimu un jauno Ministru kabinetu būs veiksmīga, savstarpēji atbalstoša un vienota, kas tādējādi palīdzēs stiprināt mūsu valsts ārpolitiskās un nacionālās intereses ilgtermiņā.

Vēlos pateikties 12. Saeimai un iepriekšējās valdības vadītājam Mārim Kučinskim par teicamo sadarbību un atbalstu, īstenojot mūsu valsts ārpolitiku.

Dāmas un kungji!

Šodienas pasaule nav mūsu izcilā rakstnieka Kārļa Skalbes pasaku pasaule, kur Miera un Pieticības malā valda miers un laime un katram debesīs iesprausta viņa karote. Vienlaikus ar straujo digitālo laikmetu un pasaules atvērtību un atklātību, mēs piedzīvojam lielu nenoteiktību it visā, kas notiek. Daudz neskaidrības ir arī pasaules politikā. Pat valstis ar spēcīgām demokrātijām strauji pieaug neiecietības, agresijas un naida runas izpausmes. Pasaulē nav apstājies populisma vilnis, kas cenšas izkropļot realitāti un sabiedrībai sniegt nepamatotas ilūzijas, puspatiesības vai pat atklātus melus. Tāpat nav rimušas atsevišķu valstu mērķtiecīgas un kontrolētas dezinformācijas kampaņas, lai ietekmētu politiskos procesus citās valstīs.

Šis būs jaunu izaicinājumu gads arī starptautiskās sistēmas stabilitātei, jo pasaulē izvirzās jauni spēka centri. Šie apstākļi var izmainīt spēku līdzsvaru vairākos pasaules reģionos.

Kīnas politiskā, ekonomiskā un militārā varenība strauji aug. Tas atstās jūtamu ietekmi ne tikai visā Āzijā un Okeānijā, bet arī citviet pasaulē. Daudzviet Āfrikā un Tuvajos Austrumos mieru destabilizē islāma fundamentālisms. Tuvo Austrumu reģions arī tuvākajā nākotnē paliks viens no lielākajiem drošības izaicinājumiem, kas var izraisīt jaunus migrācijas uzplūdus un tieši ietekmēt Eiropu. Pašlaik Eiropas Savienība tā arī nav atradusi savu lomu Tuvo Austrumu reģionā – tās loma tikai mazinās un arvien vairāk atgādina skatītāju no malas.

Aizvadītajā gadā Azovas jūrā Krievija demonstrēja, ka tā turpina savu agresiju pret Ukrainu un neievēro starptautisko tiesību normas.

Savukārt Eiropas Savienības politisko nākotni noteiks Eiropas Parlamenta vēlēšanas š.g. maijā un tam sekojošā Eiropas Komisijas apstiprināšana. Jau tagad Eiropas Parlamenta vēlēšanās atklāti sevi piesaka anti-eiropiešie spēki, lai uzvaras gadījumā vājinātu Eiropas Savienību no iekšienes.

Var likties, ka Baltijas un Ziemeļvalstu reģionā ir iestājies zināms klusuma un miera periods, taču tas ir mānīgi. Šogad, lemjot par iekšējo un ārējo politiku, vārdam “drošība” būs īpaši liela nozīme. Ar drošības jēdzienu ir saistāma sarežģītā ģeopolitiskā situācija tepat mums līdzās, tostarp vairākās Austrumu partnerības valstīs.

Joprojām biežā Londonas miglā ir apslēpts neskaidrais nākotnes risinājums pēc Apvienotās Karalistes aiziešanas no Eiropas Savienības, kas notiks 29. martā. Jaunās Eiropas Savienības iekšējās un ārējās vētras, ko rada vairāku dalībvalstu iekšpolitiskie procesi, tostarp atkāpšanās no likuma varas un būtiskām demokrātijas normām, kā arī sarunu process par nākamā perioda Eiropas Savienības daudzgadu budžetu un jaunie migrācijas riski, nevienu kopējo drošību šodienas Eiropā.

Tieši tādēļ parlamentārā diplomātija ir svarīgs instruments Latvijas interešu aizstāvībā. NATO klātbūtnes pastiprināšana, ES daudzgadu budžeta izstrāde, atbalsts Ukrainas teritoriālai nedalāmībai, cilvēktiesību ievērošana ir to jautājumu starpā, kur parlamentāriešu loma šogad ir īpaši vajadzīga. Jūsu tikšanās un diskusijas ar citu valstu deputātiem, valdību pārstāvjiem un starptautisko organizāciju līderiem ir nozīmīga daļa no Latvijas kopējās ārpolitikas interešu aizstāvības.

Dāmas un kungji!

Latvijas ārpolitika balstās Latvijas Republikas Satversmē ietvertajās vērtībās, kas godā cilvēka cieņu, ievēro cilvēktiesības un tās brīvības, kas raksturo ikvienu mūsdienu, modernu un demokrātisku valsti. Latvijas ārpolitika ir līdzsvarotu interešu ārpolitika. Un tā netiek īstenota pēc mirkļa noskaņojuma.

Šie apstākļi arī nosaka Latvijas ārpolitiskās prioritātes un ārlietu dienesta uzdevumus 2019. gadā.

Arī šodien Latvijas ārpolitikas uzdevums ir palicis nemainīgs – rūpēties par Latvijas iedzīvotāju labklājību un ārējo drošību. Tā ir galvenā Latvijas ārpolitikas prioritāte.

Tādējādi, pirmkārt, Latvija turpinās stiprināt savu iekšējo un ārējo drošību, iestājoties par pašreizējo starptautiskās sistēmas saglabāšanu un attīstību;

Otrkārt, Latvija aktīvi iestājas par vienotu un drošu Eiropas Savienību arī pēc Apvienotās Karalistes aiziešanas. Tas tiks darīts balstoties Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības formātā, kas ir stratēģiski svarīgs Latvijas ekonomiskās labklājības un drošības avots;

Treškārt, mūsu valsts turpinās stiprināt transatlantiskās attiecības, kuru pamats ir attiecības starp Latviju un Ziemeļatlantijas aliansi un ciešas divpusējās attiecības starp Latviju un Amerikas Savienotajām Valstīm un Kanādu;

Ceturtkārt, mēs atbalstīsim Latvijas uzņēmumus, lai palīdzētu jaunu eksporta iespēju un tirgu apguvē un sekmētu ārvalstu investīciju piesaisti;

Visbeidzot, ar Diasporas likuma starpniecību tiks stiprināta saikne ar tautiešiem ārvalstīs, sniedzot atbalstu diasporas organizācijām.

Cienījamās deputātes, godātie deputāti!

Kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas visa Latvijas valsts vadība un diplomātiskais dienests ir nodrošinājuši Latvijai drošību un partnerību starptautiskajā sistēmā. Diemžēl starptautiskā sistēma, kurā atdzima Latvijas valstiskums, šodien bieži tiek apstrīdēta. Pēdējos trīsdesmit gados ierastais varas līdzsvars, kura pamatā ir izpratne par starptautisko sabiedrību un par starptautisko saistību un tiesību neapstrīdamo raksturu, ir kļuvis blāvāks.

Latvija ir daudzu starptautisko organizāciju dalībvalsts, taču tas nenozīmē tūlītēju visu problēmu atrisinājumu, ar ko saskaramies tepat mājās. Mūsdienā pasaulē Latvijai ir jābūt gatavai ātri rīkoties atbilstoši situācijas izmaiņām un tai ir jātiecas atbalstīt esošās starptautiskās sistēmas un principu saglabāšanu.

ANO bija pirmā starptautiskā organizācija, kurā iestājās Latvija, kad atguva neatkarību. ANO un tās institūcijas ir tikušas pamatoti kritizētas par neveiksmēm miera un cilvēktiesību nodrošināšanā pasaulē. Tomēr ANO ir pats nozīmīgākais starptautisko tiesību sargs.

Latvija vēl nav tikusi ievēlēta par ANO Drošības padomes nepastāvīgo locekli. ANO Drošības padome ir ietekmīgākais pasaules mēroga daudzpusējo sarunu formāts. Latvija ir pelnījusi globālu redzamību un ietekmi. Tieši tādēļ Latvijas nacionālās drošības, esošo partnerību stiprināšanas un diplomātiskā dienesta spēju uzlabošanas nolūkos mūsu valstij ir svarīgi ieņemt nepastāvīgā locekļa vietu ANO Drošības padomē laikā no 2026. līdz 2027. gadam.

Valsts dalībai ANO Drošības padomē ir saredzama virkne ieguvumu. Dalība ANO Drošības padomē ir visuzskatāmākais valsts suverenitātes apliecinājums; tikai Padomes dalībvalstis piedalās pasaules svarīgāko drošības jautājumu risināšanā. Dalība ANO Drošības padomē sniedz ne tikai prestižu, bet arī vairo valsts atpazīstamību, tostarp reģionos, kuros Latvijas vārds ir svešs. Latvijas uzņēmējiem šī kandidēšana var kļūt par praktisku ieguvumu kontaktu atrašanā un produktu un pakalpojumu reklamēšanā. Šis ir uzdevums, kura izpildei ārlietu dienests ir sācis gatavoties.

Dāmas un kungji!

“Visvairāk laika nepieciešams tā darba pabeigšanai, kurš vēl nav iesākts.” Šie angļu rakstnieka Džona Tolkiņa vārdi trāpīgi raksturo visu līdzšinējo notikumu virkni, kas saistās ar Apvienotās Karalistes izstāšanos procesu no Eiropas Savienības jeb Brexit. Brexit ir savā veidā krēslas zona, kurā joprojām valda neziņa. Ar nožēlu jākonstatē, ka Brexit procesā ieguvēju nav un nebūs. Taču Brexit nav vēstures beigas un Eiropas Savienības beigas.

Apvienotajā Karalistē dzīvo lielākā Latvijas valstspiederīgo kopiena tūkstošiem mūsējo. Savukārt Latvijā dzīvo un strādā vairāk nekā 1000 Apvienotās Karalistes pilsoņu, kuriem nodrošināsim arī visos Brexit iznākuma gadījumos maksimāli labvēlīgus apstākļus un atbalstu tāpat kā līdz šim. Tāpēc Saeimā top deklarācija par Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesībām Latvijā pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības. Vienlaikus Latvija sagaida līdzvērtīgi labvēlīgu Apvienotās Karalistes attieksmi pret Latvijas valstspiederīgajiem Apvienotajā Karalistē.

Neskatoties uz strīdiem ar Brexit jautājumu pašā Apvienotajā Karalistē, Latvijai ir svarīga skaidra vienošanās starp Apvienoto Karalisti un Eiropas Savienību gan attiecībā uz izstāšanās procesu, gan nākotnes attiecībām, jo Lielbritānija mums ir un būs nozīmīgs sadarbības partneris.

Starp mūsu valstīm ir arī dziļas un plašas uzņēmēju saites, kā arī kopīgas drošības intereses – ar Apvienoto Karalisti esam vienprātīgi NATO ietvaros un attiecībā uz Krievijas Federācijas radīto draudu novēršanu pasaulē. Apvienotā Karaliste ir izvietojusi būtiskus spēkus Baltijas valstu reģionā.

Latvija ir ieinteresēta turpināt divpusējo saišu stiprināšanu arī pēc Brexit. Tādēļ neatkarīgi no Brexit procesa iznākuma, mēs esam gatavi visos līmeņos sadarboties ar Apvienoto Karalisti.

Dāmas un kungi!

Nav nekāds noslēpums, ka Eiropas Savienība jau vairākus gadus darbojas krīzes režīmā, ko arī pērn apliecināja Eiropas Savienības pilsoņu konsultācijas par Eiropas Savienības nākotni. Galvenā mūsu cilvēku prasība ir stipra un vienota Eiropas Savienība, kas mums politiķiem jāpieņem kā ļoti stingrs un konkrēts darba uzdevums.

Neskatoties uz satricinājumiem, ko piedzīvo Eiropas Savienība, es ticu spēcīgai Eiropas Savienības nākotnei! Un tā ir arī Latvijas nākotne! Kāpēc? Tam ir ļoti praktisks iemesls. Tikai vienota Eiropas Savienība var konkurēt un būt līdzvērtīgs spēlētājs pasaulē, it īpaši globālajā ekonomikā un pasaules diplomātijā. Cita ceļa Eiropas Savienībai nav.

Sašķelta un fragmentēta Eiropas Savienība var tikai izšķiest savus resursus. Eiropas Savienībai ir arī turpmāk jābūt vienotai daudzveidībā, kas balstās uz spēcīgu un nacionālu valstu pastāvēšanu. Taču globalizācijas apstākļos Eiropas Savienība nedrīkst sašķelties mazās un kašķīgās interešu grupās.

Mums jāveido spēcīga Eiropas Savienības aizsardzības identitāte, kas papildina NATO spējas. Mēs atbalstīsim Eiropas aizsardzības spēju stiprināšanu, taču mēs noraidām ideju par Eiropas armiju, kas dublētu NATO funkcijas. Mums ir nepieciešama spēcīga un vienota Eiropas ārpolitika. Mums ir vajadzīga vienota Eiropas enerģētikas politika. Mums ir vajadzīgas noturīgas un stipras Eiropas Savienības – ASV attiecības.

Jāatzīst, ka pērn ASV nesaprašanās ar Eiropas Savienību un Eiropu kopumā atgādināja ģimenes strīdu, taču gandrīz visos lielajos un galvenajos jautājumos ASV no Eiropas un Eiropa no ASV ir saņēmusi daudz lielāku atbalstu nekā no jebkura cita pasaules reģiona.

Turklāt Eiropu un ASV saista ciešas vēsturiskās, kultūras, politiskās un drošības saites. Esmu pārliecināts, ka labāka sabiedrotā pasaulē par Eiropu Amerikas Savienotajām Valstīm nav, tāpat kā ASV ir lielākais Eiropas draugs. Eiropa arī turpmāk paliks uzticama tiem ideāliem, kas gan ASV, gan Eiropas valstis ir padarījušas par vienām no attīstītākajām valstīm pasaulē.

Šogad turpināsies sarežģītas sarunas par Eiropas Savienības daudzgadu budžetu nākamajam periodam, kurā tiešu iespaidu atstās Apvienotās Karalistes aiziešana no Eiropas Savienības.

Brexit vienošanās tieši ietekmēs arī Eiropas Savienības nākotnes budžeta plānošanu. Taču Brexit nevar būt par iemeslu, lai neproporcionāli samazinātu kohēzijas un kopējās lauksaimniecības politikas tiešmaksājumu apjomu nākamajā Eiropas Savienības daudzgadu budžetā. Latvijai piedāvājums attiecībā uz kopējo lauksaimniecības un kohēzijas politiku nav pieņemams.

Lauksaimniecībā tas nepilda jau 2013. gadā pausto apņemšanos izlīdzināt tiešmaksājumus starp visām dalībvalstīm.

Gan kohēzijas politikā, gan lūkojoties kā uz vispārējo principu, Latvija stingri iestāsies par konvergenci jeb dzīves līmeņa izlīdzināšanu, lai samazinātu atšķirības starp Eiropas Savienības reģioniem. Un tai ir jābūt galvenajai prioritātei diskusijā par nākamo Eiropas Savienības daudzgadu budžetu 2021.-2027. gadam.

Nākamajā daudzgadu budžeta ietvarā ir jāspēj īstenot mūsu reģionā lielāko projektu –*Rail Baltica*. Arī enerģētikas drošības un neatkarības stiprināšanā, zinātnes un pētniecības attīstībā neatsverama loma būs Eiropas Savienības politikām un finansējumam.

Ekselences, dāmas un kungji!

Šogad spēcīgākā militārā alianse pasaulē – NATO, atzīmēs 70 gadu jubileju. NATO tika nodibināta, kad padomju karaspēks stāvēja pie Elbas upes krastiem un Vācija bija sadalīta. Šodienas pasaule un jaunie draudi ir pilnībā citi, taču NATO turpina pastāvēt arī pēc Aukstā kara. NATO joprojām ir labākā aizsardzība pret politisko un militāro šantāžu, vienalga, no kuras puses tā nāktu. Un tas ir sevišķi stabilizējošs spēks Eiropā.

Latvija jau 15 gadus ir Alianses dalībvalsts, kas aktīvi un ar savu piemēru gādā par kolektīvās drošības stiprināšanu visā Eiropā.

Baltijas valstis Aliansē ir veiksmīgs paraugs, kā vienkāršot procedūras, lai sabiedroto spēki varētu atbilstoši nepieciešamībai pārvietoties Baltijas valstīs dienu vai pat stundu laikā. Augstu tiek novērtēts mūsu kā uzņemošās valsts sniegtais atbalsts sabiedroto karavīriem no Albānijas, Čehijas, Itālijas, Kanādas, Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas un Spānijas, kas Baltijas valstīs nodrošina NATO paplašināto klātbūtni. Šodien mūsu sabiedrotajiem vēlos teikt paldies par viņu nenovērtējamo ieguldījumu Alianses kopējās drošības stiprināšanā.

Šodien Aliansei ir jauni drošības izaicinājumi – ir būtiski auguši hibrīddraudi un kibernetiskie riski, jāreaģē uz nestabilitāti gan Austrumu, gan Dienvidu flangos.

Esmu pārliecināts, ka NATO un ASV joprojām saista kopīgas politiskās un drošības intereses un tā ir noturīgākā transatlantiskā saite, kas vieno abas puses. Drošībai ir sava cena. Tāpēc Latvija atbalsta ASV militārās klātbūtnes būtisku stiprināšanu Polijā. Šiem soļiem jāstiprina gan reģiona, gan visas Alianses drošība.

Dāmas un kungji!

Eiropas Savienības Austrumu partnerības politika ir un paliek Latvijas ārpolitiskā prioritāte. Attiecībā uz šīs politikas valstīm mūsu, tāpat kā citu Eiropas sabiedroto viedoklis, ir skaidrs – katrs no Austrumu partneriem var brīvi izvēlēties savu iekšpolitisko un ārpolitisko kursu. Nekad Latvija nepiekritīs kaut kādām ietekmes sfērām Eiropas kontinentā, kuras tradicionāli ir novedušas pie asiņainiem konfliktiem.

Lielākā Austrumu partnerības valsts ir Ukraina, ar kuru jau kopš 20. gadsimta 90. gadu sākuma esam veidojuši aktīvu politisko un ekonomisko dialogu. Latvija atbalsta Ukrainas vēlmi tuvināties Eiropas Savienībai un NATO.

Krievija nespēj pieņemt Ukrainas izvēli veidot pašai savu neatkarīgu valsti, tādēļ arī šis gads solās būt sarežģīts. Mēs esam snieguši visu iespējamo atbalstu Ukrainas kolēģiem gan divpusēji, gan daudzpusēji. Gribētu augsti novērtēt Saeimas priekšsēdētājas vizīti pagājušā gada vasarā, kad Mūrnieces kundze kļuva par pirmo Eiropas Savienības parlamenta vadītāju, kura apmeklēja Donbasu, kā arī Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa dalību Holodomora atceres 85. gadadienas pasākumos.

Latvija konsekventi atbalstīs Ukrainas pūliņus atjaunot valsts teritoriālo integritāti, aicinās Krieviju ievērot starptautiskās tiesības, kā arī atbrīvot politiski ieslodzītos un jūrniekus. Mēs turpināsim vērst uzmanību uz Krimas tatāru stāvokli okupētajā Krimas pussalā.

Protams, lai šī politika būtu veiksmīga, ir nepieciešama visu Eiropas sabiedroto un ASV konsekventa rīcība, tādēļ Ukraina joprojām būs manā dienaskārtībā.

Priecē, ka Gruzija apņēmīgi turpina eiroatlantisko integrāciju, un pēc īsteni brīvām un demokrātiskām vēlēšanām tai sparīgi seko Armēnija. Latvija arī turpmāk Gruzijai un Armēnijai sniegs visu iespējamo atbalstu drosmei un noteiktībai veikt reformas.

Latvija pozitīvi vērtē Azerbaidžānas lomu Eiropai paredzēto energoresursu piegāžu diversifikācijā. Vienlaikus ir svarīgi turpināt meklēt risinājumu Kalnu Karabahas konfliktam.

Mūsu politiskais dialogs ar Baltkrieviju ir ļoti labs, taču joprojām nav izmantots ekonomiskais potenciāls, īpaši tranzīta nozarē. Vienlaikus Latvija rūpīgi vēro mūsu kaimiņvalstu, Baltkrievijas un Krievijas, attiecību dinamiku un savstarpējo retoriku, kas pēdējā laikā būtiski mainās.

Demokrātijas un valsts tālākās attīstības tests Moldovā lielā mērā būs plānotās parlamenta vēlēšanas, kas notiks februārī. Pārņestras konflikta noregulējuma jomā ceram, ka ar Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas un citu starptautisko spēlētāju atbalstu tiks turpināta virzība uz konflikta atrisinājumu, ievērojot Moldovas teritoriālo integritāti.

Dāmas un kungji!

Mūsu attiecības ar Krievijas Federāciju ir sarežģītas. Mēs nekad nepieņemsim Krievijas rīcību, pārkāpjot starptautisko tiesību principus un ar spēku vērstoties pret kaimiņiem. Mums nav pieņemama Krievijas piekoptā informācijas kara politika, kas cenšas graut demokrātijas, cilvēktiesību un likuma varas pamatprincipus.

Domāju, ka ikviens priecātos savos kaimiņos atrast tādu valsti kā Latvija, kas ciena brīvību un cilvēktiesības, kas stiprina demokrātiju un nodrošina valsts attīstību. Esam ieinteresēti sadarboties ar Krieviju jomās, kurās vērtības un intereses saskan. Labs kaimiņš ir ieinteresēts sava kaimiņa labklājībā, tādēļ vēlam Krievijai kļūt par demokrātisku un plaukstošu valsti, kas ievēro starptautiskās tiesības.

Cienījamās deputātes un godātie deputāti!

Šogad Latvija ir prezidējošā valsts Baltijas Asamblejā un Baltijas Ministru padomē. Kā prioritāros jautājumus esam izvirzījuši drošības stiprināšanu reģionā, reģionālās savienojamības attīstīšanu un kopēju interešu aizstāvību Eiropas Savienībā. Latvija īpaši vērsīs citu valstu uzmanību Baltijas jūras baseina piesārņojuma problemātikai, jo pēdējā desmitgadē plastmasas atkritumi ir kļuvuši par vienu no lielākajiem draudiem Baltijas jūras baseina ekosistēmai, kas prasa tūlītēju risinājumu tā mazināšanai.

Godātie deputāti!

Ilgstoši nerisinātā situācija, kas saistās ar nelegālo finanšu plūsmu ierobežošanu tepat Latvijā, ir drauds Latvijas finanšu sistēmas uzticībai un starptautiskajai reputācijai.

Tā nav nejaušība, ka šogad ikgadējā ārpolitikas ziņojumā ir veltīta atsevišķa nodaļa cīņai pret noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju. Tāpēc īpaši vēlos uzsvērt un vērst uzmanību uz zināmām likumsakarībām. Cīņa ar finanšu noziegumiem un starptautisko sankciju ievērošana ir vispārpieņemta norma Rietumu finanšu pasaulē. Ja kāda valsts to neievēro, tirgus mehānismi vai citas valstis no tās norobežojas. Un tirgus mehānismi – norobežoties no likumiski toksiskiem aktīviem – šajā ziņā ir pat spēcīgāki par valstu rīcību.

Katras valsts finanšu sektors var uzņemties tādus riskus, kurus tas spēj pārvaldīt efektīvi. Šobrīd Latvijai jāveic steidzami pasākumi risku mazināšanai, lai mēs paliktu daļa no starptautiskās finanšu sistēmas. Bet nebūtu pareizi runāt tikai par valsts vai finanšu

iestāžu atbildību, jo arī katram uzņēmumam jānodrošina savs ieguldījums ekonomikas tīrībā – jādemonstrē neiecietība pret terorisma finansēšanu un naudas atmazgāšanu. Cīņa ar finanšu noziegumiem ir svarīga ne tikai tāpēc, ka to prasa likums, bet vispirms tāpēc, ka tā ir pareizi, un tas jādara patiesi, nevis tikai kā apgrūtinājums.

Latvijas un starptautiskā sabiedrība sagaida efektīvu kopdarbību starp nefinanšu un finanšu sektoru, izpratnes celšanu par naudas atmazgāšanu un ar to saistītajiem noziegumiem, labu korporatīvo pārvaldību, reālus rezultātus krimināltiesību jomā. Tāpēc ir laiks rīkoties nevis vaimanāt.

Latvijas drošības atslēga ir spēcīga un konkurētspējīga ekonomika, jo pārtikusi Latvija ir arī droša Latvija. Neskatoties uz izaicinājumiem Latvijas finanšu sektorā, šis ir īstais laiks, lai Latvija stiprinātu savu ekonomisko potenciālu. Tāpēc ārējo ekonomisko attiecību jomā jāizvērtē, kādā veidā sniegt atbalstu informācijas un digitālo tehnoloģiju, pārtikas apstrādes, farmācijas un rūpniecības nozarēm, īpaši Tālajos Austrumos, Dienvidamerikā un Ziemeļamerikā, Līča valstīs un Āfrikā. Ārlietu ministrija ir gatava sniegt visu nepieciešamo atbalstu mūsu uzņēmējiem.

Šogad būtisks pienesums Eiropas Savienības ekonomiskajai izaugsmei būs jaunie Eiropas Savienības tirdzniecības līgumi ar Japānu, Meksiku, Singapūru, kas tāpat kā nesenie Eiropas Savienības līgumi ar Kanādu un Dienvidkoreju atvērs jaunus tirgus un iespējas preču un pakalpojumu eksportējošiem Latvijas uzņēmumiem. Tāpat ir būtiski panākt progresu Eiropas Savienības un ASV tirdzniecības attiecībās.

Ir svarīgi apzināties, ka pēc ilgstošas augšupejas, pasaules ekonomikas cikls tuvojas savam norietam, tādēļ tuvākajos gados sagaidām jaunus izaicinājumus eksporta un investīciju piesaistes jomā. Tādēļ mums jāspēj izmantot visas jaunās iespējas, nostiprināties esošajos tirgos un laikus pamanīt iespējamus riskus. Tas ļaus veselīgi iziet cauri pasaules ekonomikas cikliskuma nogāzēm un sagaidīt nākamās kāpumus.

Turpmākajos gados Latvijas valdībai kopā ar Igaunijas un Lietuvas kolēģiem ir stratēģiski svarīgi sniegt visu nepieciešamo atbalstu *Rail Baltica* projekta īstenošanai, kas ir neapšaubāmi lielākais un nozīmīgākais projekts mūsu reģionā. Tāpēc šobrīd vairāk kā jebkad ir svarīga visu Baltijas valstu kopēja, vienota nostāja un koordinēts lobija darbs, lai šim projektam panāktu iespējami labvēlīgākos nosacījumus jaunajā Eiropas Savienības finanšu perspektīvā.

Tāpat ir jāturpina iesāktais darbs reģionālā dabasgāzes tirgus izveidē, nodrošinot pēc iespējas augstāku tirgus likviditāti, stiprinot arī energoapgādes drošību un mazinot energoatkarību no dominējošās piegādātājvalsts. Lai reģionālais tirgus veiksmīgi darbotos, ir jāīsteno iecerētās investīcijas Baltijas valstu starpvalstu savienojumu nostiprināšanā un modernizācijā.

Šovasar notiks balsojums par XXV ziemas olimpisko spēļu norises vietu. Pastāv reāla iespēja, ka 2026. gadā ziemas olimpiskās spēles rīkos Zviedrijas Karaliste, bet Siguldas bobsleja un kamanīņu trase kļūtu par daļu no šo olimpisko spēļu norises vietu. Tā var kļūt par lielisku iespēju Latvijas tūrisma nozarei un Latvijas starptautiskā tēla popularizēšanai. Tādēļ jau pašlaik esam gatavi sniegt visu nepieciešamo atbalstu, lai Latvija varētu uzņemt Olimpiskās spēles Siguldā.

Dāmas un kungi!

Latvijai ir svarīgi piedalīties attīstības sadarbības projektos. Tam ir pavisam praktiski iemesli. Attīstības sadarbības ietvarā valstis var efektīvi un mērķtiecīgi sasniegt savas ārpolitiskās intereses un palielināt savas valsts ietekmi noteiktā reģionā. Ar niecīgu finansējuma līdzdalību no valsts puses, Latvijas uzņēmējiem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem ir ierobežotas iespējas līdzdarboties gan Eiropas Savienības, gan ANO Attīstības sadarbības programmās. Tas savukārt ierobežo iespējas piesaistīt citu valstu finanses projektiem.

Pēdējo desmit gadu laikā mūsu Latvijas nevalstiskās organizācijas Austrumu partnerības un Centrālāsijas valstīs ir sniegušas būtisku artavu cilvēktiesību, labākas pārvaldības, mediju pratības un stratēģiskās komunikācijas jautājumos. Paldies viņiem par līdzšinējo darbu! Tāpēc aicinu pieņemt stratēģisku lēmumu par pienācīgu un ilgstošu valsts finansējuma piešķiršanu divpusējās attīstības sadarbības politikas īstenošanai turpmāk.

Godātie deputāti!

Latvijas valsts ir ieinteresēta, lai daudzie tūkstoši ārvalstīs dzīvojošo tautiešu ne tikai nezaudētu saikni ar Latviju, bet arī saglabātu mūsu dzimto valodu nākamajām paaudzēm. Mobilitātes laikmetā ir jāspēj nodrošināt Latvijas valsts un diasporas attiecību ilgspēju, stiprināt saikni ar diasporu un cieši sadarboties ar diasporas organizācijām. To vislabāk varam paveikt, stiprinot latvisko identitāti un piederību Latvijai, saglabājot latviešu valodu, veicot kultūras izpēti un saglabāšanu.

Diaspora ir mērķtiecīgi jāiesaista Latvijas tautsaimniecības, valsts pārvaldes un zinātnes attīstīšanā, īpaši atbalstot diasporas pašorganizēšanās centienus ekonomikas un inovāciju jomā. Latvijas interesēs ir izmantot diasporas intelektu un pieredzi valsts labā, iesaistot to ekonomiskās un politiskās aktivitātēs un veidojot vienotus ilgtermiņa mērķus sadarbībai ar diasporu. 1. janvārī stājās spēkā patiesā kopdarbā tapušais Diasporas likums. Tā izstrāde bija piemērs spējai iesaistīt daudzas organizācijas un institūcijas, sarunāties un vienoties. Ceru, ka kopīgi spēsim nodrošināt likuma reālu iedzīvināšanu. Tur liela loma būs Saeimai – pieņemot nepieciešamos grozījumus 12 nozaru likumos un piešķirot nepieciešamo finansējumu valsts budžetā.

Ekselences, dāmas un kungi!

Šis gads ir nozīmīgs Latvijas ārlietu dienestam. 29. jūlijā atzīmēsim mūsu ārlietu dienesta simto gadskārtu un pieminēsim tos Latvijas diplomātus, kuri par Latvijas valsti ir iestājušies okupācijas apstākļos, trimdā vai gājuši bojā PSRS un nacistiskās Vācijas soda nometnēs.

Savā un Latvijas ārlietu dienesta vārdā vēlos pateikties visām nozaru ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, sociālajiem partneriem un īpaši Latvijas Ārlietu dienestā strādājošiem, kuri pagājušajā gadā palīdzēja sasniegt Latvijas ārpolitiskos uzdevumus. Paldies Jums par paveikto darbu!

Mūsu paaudzei ir iespēja dzīvot brīvā, demokrātiskā parlamentārā republikā. Mums ir iespēja dzīvot savā valstī un piedalīties tās veidošanā, nostiprināšanā un uzplaukumā. Tādēļ aicinu kopīgam darbam mūsu valsts labā!

Paldies par uzmanību!

 [Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos 2018. gadā](https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/arlietu-ministra-edgara-rinkevica-uzruna-saeimas-arpolitikas-debates-2019-gada-24-janvari)

<https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/arlietu-ministra-edgara-rinkevica-uzruna-saeimas-arpolitikas-debates-2019-gada-24-janvari>